

PRIMJENA CARINSKIH PROPISA EVROPSKE UNIJE

Mirsad Imamović, MA, email: imenager@iu-travnik.com
Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Bosna i Hercegovina

Sažetak: Ovim tekstom želimo skrenuti pažnju na neke pravne aspekte primjene carinskih propisa Unije, što može biti zanimljivo i državama koje pretenduju postati njene članice. Naime, prijemom u članstvo Evropske unije svaka država svoje zakone iz područja carinskog poslovanja mora prilagoditi carinskoj legislativi Unije te svaka od njih obično donosi poseban zakon o provedbi (ili primjeni) carinskih propisa Unije. U legislativi država članica koja se odnosi na primjenu carinskih propisa Unije obično se reguliše naplata javnih davanja za robu koja se uvozi, izvozi ili provози, zatim elektronička razmjena podataka i izvještavanje, područje primjene te temeljna pojmovna određenja. Međutim, važno je znati da državama članicama ostaju ovlaštenja da nacionalnim zakonodavstvom regulišu pojedina pitanja iz područja carinskih propisa čije uređenje nije u nadležnosti Unije. Osim toga, dali smo neke važnije napomene u vezi Novog Carinskog zakonika Evropske unije te taksativno naveli još čitav niz uređaba i drugih propisa kojima se one mijenjaju, dopunjuju ili zamjenjuju. Takođe, carinskim propisima Unije smatraju se i svi drugi propisi kojima se na bilo koji način uređuje carinsko postupanje sa robom koja se uvozi, provози ili izvozi iz Unije, odnosno sa robom koja podliježe jedinstvenim propisima, carinskoj tarifi i carinskim postupcima.

Ključne riječi: Evropska unija, carinski propisi, uredbе, jedinstveno carinsko područje

APPLICATION OF THE CUSTOMS REGULATIONS OF THE EUROPEAN UNION

Abstract: With this text, we would like to highlight some legal aspects of the application of customs regulations of the Union, which may be of interest to the states which claim to become its members. Namely, by admission in membership to the European Union, each country must adapt customs legislation in the field of customs operations to the customs legislation of the Union, and each of them usually introduces a special law on the implementation (or application of) customs regulations of the Union. In the legislation of the Member States which is concerning the application of the customs regulations of the Union, the collection of public goods for imported, exported or transported goods is usually regulated, electronic data exchange and reporting, the scope of application and basic terms of reference. However, it is important to know that Member States remains authorization to regulate certain matters in the field of customs legislation under national legislation which are not regulated by the Union. Besides of this, we have given some more important remarks regarding the New Customs Legislation of the European Union and have provided a more stringent set of regulations and other regulations to amend, supplement or replace them. Also, the customs regulations of the Union shall also include all other rules governing in any way the customs treatment of imported, transported or exported goods from the Union, or goods which are subject to the single regulations, the customs tariff and the customs procedures.

Key words: European Union, customs regulations, regulations, common customs area

1. UVOD

Michael Lux dugogodišnji saradnik Generalne direkcije za porezni sistem i Carinsku uniju te koautor Carinskog zakona Evropske unije napisao je jedan Priručnik (koji je bio i ostao nezaobilazno štivo za sve one koji se bave carinskim poslovima unutar i izvan područja

Unije) pod naslovom *Carinski propisi Evropske unije*.¹⁶² Autor detaljno opisuje i pojašnjava carinske propise Unije u prvoj polovici prve decenije, prvog vijeka, trećeg milenija. Po svojoj strukturi Priručnik slijedi tadašnji Carinski zakon Evropske unije, a svako se poglavlje sastoji od opšteg predstavljanja i opisa problema te sadrži opšta načela i opise pojedinačnih propisa. Naročiti velik kvalitet Priručnika sadržan je u činjenica što je autor prilikom obrazloženja pojedinačnih propisa uvijek citirao članak s navodom službenog lista Unije, odnosno mišljenja/presude Europskog suda ukoliko su one bile izdate. Uz Priručnik je dato više priloga, popis kratica i popis korištene literature, a u tekst su uključene brojne tabele, dokumenti i slike kojima su na pregledan i jednostavan način predstavljeni pojedini problemi, postupci i podjele. U svako poglavlje uvršteni su primjeri koji mogu poslužiti za rješavanje konkretnih problema, kao i za provjeru razumijevanja i stečenog znanja iz pojedinih područja. Radi lakšeg korištenja, u Priručniku je priložen i rječnik carinskih pojmova sa obrazloženjima. Zapravo, Priručnik je nužno radno pomagalo svima koji se u praksi susreću sa pravnim problemima carinskog poslovanja (menadžeri ili službenici u uvozno-izvoznim, prevoznim ili logističko-špediterskim tvrtkama te porezni ili carinski savjetnici, direktori, odvjetnici i druga zainteresovana lica). Za pobližu informaciju i uvid u sveobuhvatnost Priručnika te lakše snalaženje prilikom njegovog korištenja za praktične poslovne i u teoretske svrhe, u nastavku ćemo prezentovati samo temeljna poglavlja njegovog sadržaja:

1. Carina u Evropskoj uniji;
2. Područje važenja i struktura carinskog prava;
3. Carinska tarifa zajednice i oslobođenja od plaćanja;
4. Porijeklo robe;
5. Carinska vrijednost robe;
6. Postupanje s robom koja se unosi u carinsko područje i iznosi iz carinskog područja Unije;
7. Zajednički propisi za carinski postupak;
8. Puštanje robe u slobodan promet i gubitak statusa robe iz Unije;
9. Provozni postupak i dokaz statusa robe porijeklom iz Unije;
10. Carinsko skladište;
11. Postupak unutrašnje proizvodnje;
12. Postupak prerade;
13. Privremeni uvoz;
14. Postupak vanjske proizvodnje;
15. Izvoz;
16. Druge vrste carinski dozvoljene upotrebe robe;
17. Carinski dug;
18. Administrativna pomoć, suzbijanje prevara;
19. Zabrane i ograničenja kod uvoza ili izvoza; te
20. Menedžment uvoza i izvoza

2. ZAKONI O CARINSKOJ SLUŽBI U BOSNI I HERCEGOVINI

Kompleks pravnih aspekata carinskog poslovanja u Bosni i Hercegovini uglavnom je pravno regulisan u tri temeljna dolje navedena zakona te u mnoštvu pratećih zakonskih propisa, kroz što se, takođe, zrcali i potvrđuje relativno nizak nivo pretpostavljene i nužne funkcionalnosti

¹⁶² Više vidjeti u Lux, M.: *Carinski propisi Evropske unije*, Poslovni zbornik, Zagreb, 2005. (u više oblika i obima prezentacije, Priručnik se može pregledati na mnogim internetskih stranica).

Bosne i Hercegovine kao jedinstvene i demokratske države. Svaki od entitetskih carinskih zakona i raznih pratećih propisa, uz neznatne razlike, *slični su kao jaje jajetu*, pa su čak identični i u pogledu većeg broja u njima korišćenih pojmova - termina.

1. Zakon o carinskoj službi Federacije Bosne i Hercegovine: U različitim izmjenama i dopunama donesenim od strane Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (u Domu naroda), objavljenim u Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine, brojevi 2/95, 13/98, 46/00. Stupanjem na snagu posljednje varijante, prestaju da važe svi raniji Zakoni o carinskoj službi Federacije Bosne i Hercegovine.¹⁶³

U Opštim odredbama, parafraziramo, stoji da se ovim Zakonom osniva Carinska služba i uređuju: nadležnost, organizacija i način rada carinske službe, ovlašćenja i odgovornosti organa carinske službe te prava, obaveze i odgovornosti carinskih službenika. Carinske poslove obavlja Federalno ministarstvo finansija i Carinska uprava u njegovom sastavu. Inače, Carinsku službu čine Carinska uprava i carinarnice kao njene osnovne organizacione jedinice. Organi carinske službe neposredno izvršavaju zakone i druge propise, kao i opšte akte u oblasti carina te vrše i druge poslove koji su im ovim i drugim zakonom stavljeni u nadležnost. Na organizaciju i rad, način ostvarivanja prava, obaveza i odgovornosti i druge odnose u organima Carinske službe primjenjuju se propisi o organizaciji federalne uprave, ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

2. Zakon o carinskoj službi Republike Srpske: U različitim izmjenama i dopunama donesenim od strane Narodne skupštine Republike Srpske i objavljenim u Službenom glasniku Republike Srpske, brojevi 15/00 i 29/00). Stupanjem na snagu posljednje varijante, prestaju da važe raniji Zakoni o carinskoj službi Republike Srpske.¹⁶⁴

U Opštim odredbama i ovog Zakona, parafraziramo, slično prethodnom, stoji da se njime uređuju djelokrug, osnovi organizacije i način rada carinske službe, ovlašćenja i odgovornosti organa carinske službe te obaveze i odgovornosti carinskih službenika. Poslove u oblasti carina u okviru prava i dužnosti vrši Republička uprava carina i carinarnice kao njeni područni organi. Organi carinske službe neposredno izvršavaju zakone i druge propise i opšte akte u oblasti carina i vrše i druge poslove koji su im ovim ili drugim zakonima stavljeni u nadležnost. Organizacija i rad, način ostvarivanja prava, obaveza i odgovornosti i drugi odnosi u organima Carinske uprave, međusobni odnosi Uprave i Uprave carina Federacije, pitanje saradnje sa carinskim službama drugih država, uređuju se propisima o organizaciji Uprave u skladu sa Zakonom o carinskoj politici Bosne i Hercegovine, ovim i drugim zakonom, kao i drugim propisima iz oblasti carina.

3. Zakon o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini: Objavljen u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, godina XIX, utorak, 21. jula/srpnja 2015. godine, broj 58. Danom početka primjene ovog Zakona, prestaje važiti Zakoni o carinskoj politici Bosne i Hercegovine objavljeni u Službenom glasniku Bosne i Hercegovine, brojevi 57/04, 51/06, 93/08, 54/10 i 76/11.¹⁶⁵

¹⁶³ Dostupno na <https://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/zakoni/2000/zakoni/42%20b.htm> (07.10.2017.)

¹⁶⁴ Dostupno na http://www.podaci.net/_gBiH/propis/Zakon_o_carinskoj/Z-csluzb03v0007-0029.htm (07.10.2017.)

¹⁶⁵ Dostupno na <https://www.advokat-prnjavorac.com/zakoni/Zakon-o-carinskoj-politici-u-Bosni-i-Hercegovini.pdf> (07.10.2017.)

Na samom početku konstatuje se da se ovim Zakonom uređuju osnovni elementi carinske politike te opšta pravila i postupci koji se primjenjuju na robu koja se unosi u carinsko područje Bosne i Hercegovine li se iznosi iz njega. Zakon i propisi doneseni na osnovu njega primjenjuju se jednoobrazno na cijelom carinskom području Bosne i Hercegovine, ne dovodeći u pitanje primjenu međunarodnog prava i međunarodnih sporazuma. Određene odredbe carinskih propisa mogu se primjenjivati i izvan carinskog područja Bosne i Hercegovine, u skladu s propisima kojima se regulišu određene oblasti ili na osnovu nekog međunarodnog sporazuma.

Carinsko područje Bosne i Hercegovine jedinstveno je i obuhvata cijeli teritoriju Bosne i Hercegovine, uključujući teritorijalne vode, unutrašnje vode i zračni prostor Bosne i Hercegovine te je ograničeno carinskom linijom koja je identična sa granicom Bosne i Hercegovine. Carinski granični pojas na kopnu obuhvata onaj dio carinskog područja Bosne i Hercegovine čija se širina proteže pet kilometara od carinske linije u dubinu područja Bosne i Hercegovine, što važi i kad se carinska linija proteže duž graničnih rijeka. Carinski granični pojas na moru obuhvata onaj dio carinskog područja Bosne i Hercegovine čija se širina proteže tri kilometra u dubinu kopna od obale i područje od obale do vanjskih granica teritorijalnih voda.

I sve druge, Bosni i Hercegovini susjedne države te države na području zapadnog Balkana, članice i nečlanice Evropske unije, pored niza zakonskih i podzakonskih pravnih akata koji regulišu kompleksnu materiju carinskog poslovanja, imaju svoje posebne zakone o carinskoj službi, na primjer: Zakon o carinskoj službi Republike Hrvatske u raznim izmjenama i dopunama objavljivan je u Narodnim novinama, brojevi 83/2009, 49/2011, 34/2012 i 16/2013 (stupio snagu danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji) te Zakon o carinskoj službi Republike Hrvatske (pročišćeni tekst), objavljen u Narodnim novinama, brojevi 30/2014 i 115/2016 (na snazi od 17. decembra 2016.).¹⁶⁶

3. NOVI CARINSKI ZAKONIK EVROPSKE UNIJE

Novi Carinski zakonik Evropske unije donesen je na temelju odluka Evropskog parlamenta i Vijeća Evropske unije na osnovi kojih je donesena Uredba Evropske unije, broj 952/2013. od 9. oktobra 2013. koja je objavljena u Službenom listu EU L 269/1.¹⁶⁷ Zakonik ima 288 članova, od kojih je više od polovine njih bilo na snazi od 1. maja 2016. godine. Radi preciznije informacije o Zakoniku, u nastavku ćemo navesti osnovne elemente njegovog sadržaja (osim članak):

- **GLAVA I:** Opšte odredbe: **POGLAVLJE 1.** - Područje primjene carinskog zakonodavstva, misija carina i definicije; **POGLAVLJE 2.** - Prava i obaveze osoba u vezi s carinskim zakonodavstvom (Odjeljak 1. Pružanje informacija; Odjeljak 2. Carinsko zastupanje; Odjeljak 3. Odluke koje se odnose na primjenu carinskog zakonodavstva;

¹⁶⁶ Dostupno na http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_83_2021.html (10.10.2017.); ili na http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_05_54_1077.html (10.10.2017.); ili na http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_68_1346.html (10.10.2017.); ili na http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_04_40_1045.html (10.10.2017.); ili na <https://www.zakon.hr/z/251/Zakon-o-carinskoj-sluzbi> (10.10.2017.)

¹⁶⁷ Više vidjeti na <https://www.zakon.hr/z/862/Carinski-zakonik-Evropske-unije>; gornji tekst smo preveli na bosanski jezik (12.10.2017.)

- Odjeljak 4. Ovlašteni privredni subjekt; Odjeljak 5. Sankcije; Odjeljak 6. Žalbe; Odjeljak 7. Provjera robe; Odjeljak 8. Čuvanje isprava i drugih informacija te naknade i troškovi; POGLAVLJE 3. - Konverzija valute i rokovi.
- **GLAVA II:** Činitelji na temelju kojih se primjenjuje uvozna ili izvozna carina i druge mjere u vezi s trgovinom robom: POGLAVLJE 1. - Zajednička carinska tarifa i razvrstavanje robe u Carinsku tarifu; POGLAVLJE 2. - Porijeklo robe (Odjeljak 1. Nepovlašteno porijeklo; Odjeljak 2. Povlašteno porijeklo; Odjeljak 3. Određivanje porijekla određene robe); POGLAVLJE 3. - Vrijednost robe u carinske svrhe.
 - **GLAVA III:** Carinski dug i osiguranja: POGLAVLJE 1. - Nastanak carinskog duga (Odjeljak 1. Uvozni carinski dug; Odjeljak 2. Izvozni carinski dug; Odjeljak 3. Odredbe koje su zajedničke za carinske dugove nastale pri uvozu i izvozu); POGLAVLJE 2. - Osiguranje za carinski dug koji je nastao ili bi mogao nastati; POGLAVLJE 3. - Naplata, plaćanje, povrat i otpust iznosa uvozne ili izvozne carine (Odjeljak 1. Određivanje iznosa uvozne ili izvozne carine, obavješćavanje o carinskom dugu i knjiženje; Odjeljak 2. Plaćanje iznosa uvozne ili izvozne carine; Odjeljak 3. Povrati otpust); POGLAVLJE 4. - Gašenje carinskog duga.
 - **GLAVA IV:** Roba unesena na carinsko područje unije: POGLAVLJE 1. - Ulazna skraćena deklaracija; POGLAVLJE 2. - Dolazak robe (Odjeljak 1. Unos robe na carinsko područje Unije; Odjeljak 2. Podnošenje, istovar i pregled robe; Odjeljak 3. Privremeni smještaj robe).
 - **GLAVA V:** Opšta pravila o carinskom statusu, stavljanju robe u carinski postupak, provjeri, puštanju i raspolaganju robom: POGLAVLJE 1. - Carinski status robe; POGLAVLJE 2. - Stavljanje robe u carinski postupak (Odjeljak 1. Opšte odredbe; Odjeljak 2. Standardne carinske deklaracije; Odjeljak 3. Pojednostavljene carinske deklaracije; Odjeljak 4. Odredbe koje se primjenjuju na svecarinske deklaracije; Odjeljak 5. Druga pojednostavljenja); POGLAVLJE 3. - Provjera i puštanje robe (Odjeljak 1. Provjera; Odjeljak 2. Puštanje); POGLAVLJE 4. - Raspolaganje robom.
 - **GLAVA VI:** Puštanje u slobodni promet i oslobođenje od uvozne carine: POGLAVLJE 1. - Puštanje u slobodni promet; POGLAVLJE 2. - Oslobođenje od uvoznih carina (Odjeljak 1. Vraćena roba; Odjeljak 2. Morski ribolov i proizvodi iz mora).
 - **GLAVA VII:** Posebni postupci: POGLAVLJE 1. - Opšte odredbe; POGLAVLJE 2. - Provoz (Odjeljak 1. Vanjski i unutrašnji provoz; Odjeljak 2. Provoz Unije); POGLAVLJE 3. - Smještaj (Odjeljak 1. Zajedničke odredbe; Odjeljak 2. Carinsko skladištenje; Odjeljak 3. Slobodne zone); POGLAVLJE 4. - Posebna upotreba (Odjeljak 1. Privremeni uvoz; Odjeljak 2. Upotreba u posebne svrhe); POGLAVLJE 5. - Prerada (Odjeljak 1. Opšte odredbe; Odjeljak 2. Unutrašnja proizvodnja; Odjeljak 3. Vanjska proizvodnja).
 - **GLAVA VIII:** Roba koja se iznosi iz carinskog područja Unije: POGLAVLJE 1. - Formalnosti prije izlaska robe; POGLAVLJE 2. - Formalnosti kod izlaska robe; POGLAVLJE 3. - Izvoz i ponovni izvoz; POGLAVLJE 4. - Izlazna skraćena deklaracija; POGLAVLJE 5. - Obavijest o ponovnom izvozu; POGLAVLJE 6. - Oslobođenje od izvozne carine.
 - **GLAVA IX:** Elektronički sistemi, pojednostavljenja u primjeni carinskog zakonodavstva, delegiranje ovlasti, postupak odbora i završne odredbe: POGLAVLJE 1. - Razvoj elektroničkih sistema; POGLAVLJE 2. - Pojednostavljenja u primjeni carinskog zakonodavstva; POGLAVLJE 3. - Delegiranje ovlasti i postupak odbora; POGLAVLJE 4. - Završne odredbe.

4. PRIMJENA CARINSKIH PROPISA EVROPSKE UNIJE

Prijemom u članstvo Evropske unije svaka država svoje zakone iz područja carinskog poslovanja mora prilagoditi carinskoj legislativi Unije te svaka od njih obično donosi poseban zakon o provedbi (ili primjeni) carinskih propisa Evropske unije. Tako je, na primjer, i Republika Hrvatska koja je 2013. godine postala 28. članica Evropske unije dio njenog jedinstvenog carinskog područja donijela poseban Zakon o provedbi carinskih propisa Evropske unije.¹⁶⁸ U legislativi država članica koja se odnosi na primjenu carinskih propisa Unije obično se reguliše naplata javnih davanja za robu koja se uvozi, izvozi ili provози, zatim elektronička razmjena podataka i izvještavanje, područje primjene te temeljna pojmovna određenja. Državama članicama ostaju ovlaštenja da nacionalnim zakonodavstvom regulišu pojedina pitanja iz područja carinskih propisa čije uređenje nije u nadležnosti Evropske unije.

Novi Carinski zakonik Evropske unije pretpostavlja i obavljanje mnoštva fiskalnih zadataka u državama članicama, između ostalog i suzbijanja *sive ekonomije*.¹⁶⁹ U svrhu daljnjeg usklađivanja carinskog sistema i položaja carinske službe u državi koja je pristupila u punopravno članstvo Evropske unije sa carinskim sistemom Unije i sa položajem carinskih službi u Uniji, dotična država, pored svog Zakona o carinskoj službi, kao što rekosmo, donosi i Zakon o provedbi carinskog zakonodavstva Evropske unije, što je nužan korak usmjeren na završno usklađenje te daljnje poboljšanje rada nacionalne carinske službe. U smislu gore citiranog Zakona na samom početku navode se sljedeći propis, odnosno uredbe EEZ-e¹⁷⁰, EZ-e¹⁷¹ i EU-e u kojima su u najvećem dijelu sadržani današnji carinski propisi Unije:

- Gore spomenuta Uredba Europskog parlamenta i Vijeća EU-e, broj 952/2013, od 9. oktobra 2013. godine o Carinskom zakoniku Unije;
- Delegirana uredba Komisije EU-e, broj 2015/2446 od 28. juna 2015. godine o dopuni Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća EU-e, broj 952/2013 o detaljnim pravilima koja se odnose na pojedine odredbe Carinskog zakonika Unije;
- Provedbena Uredba Komisije EU-e, broj 2015/2447 od 24. novembra 2015. godine o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu određenih odredbi Uredbe EU-e, broj 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju Carinskog zakonika EU-e;
- Delegirana Uredba Komisije EU-e, broj 2016/341 od 17. decembra 2015. godine o dopuni Uredbe EU-e, broj 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu prijelaznih pravila za određene odredbe Carinskog zakonika Unije, dok odgovarajući elektronički

¹⁶⁸ Zakon je objavljivan u Narodnim novinama, brojevi 54/2013 i 40/2016 (na snazi od 1. maja 2016.). Dostupan i na <https://www.zakon.hr/z/Zakon-o-provedbi-carinskog-zakonodavstva-Evropske-unije> (14.10.2017.); ili na

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_05_54_1077.html (14.10.2017.); ili na

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_04_40_1045.html (14.10.2017.)

¹⁶⁹ Više vidjeti u Zlopaša, B.: Novi Carinski zakonik Unije, Informatora, broj 6363, od 27. travnja 2015. str. 17.

¹⁷⁰ Akronim od Evropska ekonomska zajednica (osnovana 25. marta 1957. godine u Rimu od strane šest država članica Evropske zajednice za uglj i čelik.

¹⁷¹ Akronim od Evropska zajednica, što je zajedničko ime za tri samostalne integracije zapadnoevropskih zemalja (Evropska ekonomska zajednica, Evropska zajednica za ugljen i čelik te Evropska zajednica za atomsku energiju) koje su se spojile 1 jula 1967. godine. Sve je to historija formiranja Evropske unije Maastrichtskim ugovorom od 7. februara 1993. godine (stupio na snagu 29. oktobra 1993. godine).

sistemi još nisu operativni te o izmjeni Delegirane Uredbe Komisije EU-u, broj 2015/2446;

- Provedbena Uredbu Komisije EU-e, broj 2016/481 od 1. aprila 2016. godine o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije EEZ-e, broj 2454/93 o utvrđivanju odredaba za provedbu Uredbe Vijeća EEZ-a, broj 2913/92 o Carinskom zakoniku Zajednice;
- Uredba Vijeća EZ-e, broj 1186/2009 od 16. novembra 2009. godine o uspostavi sistema oslobođenja od carina u Zajednici;
- Uredba Komisije EEZ-e, broj 3915/88 od 15. decembra 1988. godine o utvrđivanju odredaba za provedbu članka 63.c Uredbe Vijeća EEZ-a, broj 918/83 o uspostavi sistemu oslobođenja od carina u Zajednici;
- Provedbena Uredba Komisije EU-e, broj 1224/2011 od 28. novembra 2011. godine za potrebe primjene članaka 66. do 73. Uredbe Vijeća EZ-a, broj 1186/2009 o uspostavi sistema oslobođenja od carine u Zajednici, posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom Komisije EU-e, broj 519/2013 od 21. februara 2013. godine;
- Provedbena Uredba Komisije EU-e, broj 1225/2011 od 28. novembra 2011. godine za potrebe primjene članaka od 42. do 52., 57. i 58. Uredbe Vijeća EZ-e, broj 1186/2009 o uspostavi sistema oslobođenja od carina u Zajednici, posljednji put izmijenjena i dopunjena Uredbom Komisije EU-e, broj 519/2013 od 21. februara 2013. godine;
- Uredba Vijeća EEZ-e, broj 2658/2087 od 23. jula 1987. godine o tarifnoj i statističkoj nomenklaturi i o Zajedničkoj carinskoj tarifi, posljednji put izmijenjena Provedbenom uredbom Komisije EU-e, broj 2015/1754 od 6. oktobra 2015. godine;
- Provedbena uredba Komisije EU-e, broj 80/2012 od 31. januara 2012. godine o izradi popisa bioloških ili kemijskih tvari predviđenog u članku 53. stavku 1. točki (b) Uredbe Vijeća EZ-e, broj 1186/2009 o uspostavi sistema oslobođenja od carina u Zajednici, posljednji put izmijenjena Provedbenom Uredbom Komisije EU-e, broj 197/2013 od 7. marta 2013.godine o izmjeni Provedbene Uredbe EU-e, broj 80/2012 godine te Uredbe Vijeća EZ-e, broj 1186/2009 godine o uspostavi sistema oslobođenja od carina u Zajednici;
- Uredba Vijeća EU-e, broj 479/2013 od 13. maja 2013. godine o izuzimanju od obveze podnošenja ulaznih i izlaznih skraćenih deklaracija za robu Unije koja se prevozi preko neumskog koridora;
- Provedbena odluka Komisije EU-e, broj 2014/255/ od 29. aprila 2014. godine o donošenju programa rada za Carinski zakonik EU-e;
- Razni međunarodni sporazumi koji sadrže carinske odredbe, u mjeri u kojoj se primjenjuju u EU-i;
- Razni provedbeni propisi (pravilnici) EU-e kojima se detaljnije regulišu carinski instituti i postupanja čije je donošenje u nadležnosti pojedinih zemalja članica (na primjer, Pravilnik o uslovima i načinu podnošenja instrumenta osiguranja, Pravilnik o primjeni sistema carinskih kvota, Pravilnik o uslovima za određivanje službenih mjesta i drugi.

Citiranim Zakonom uređuje se i provedba zakonodavstva Evropske unije o carinskoj provedbi prava intelektualnog vlasništva, i to u sklopu sljedećih uredaba:

- Uredba Evropskog parlamenta i Vijeća EU-e, broj 608/2013 od 12. juna 2013. godine o carinskoj provedbi prava intelektualnog vlasništva i stavljanju izvan snage Uredba Komisije EZ-e, broj 1891/2004. od 21. oktobra 2004. godine kojom se utvrđuju odredbe za provedbu Uredbe Vijeća EZ-a, broj 1383/2003 od 22. jula 2003. godine o carinskom postupanju u vezi sa robom za koju postoji sumnja da krši određena prava intelektualnog

vlasništva i o mjerama koje se poduzimaju protiv robe za koju je utvrđeno da krši spomenuta prava; te

- Provedbena uredba Komisije EU-e, broj 1352/2013 od 4. decembra 2013. godine o uspostavi obrazaca utvrđenih Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća EU-e, broj 608/2013 o carinskoj provedbi prava intelektualnog vlasništva.

U citiranom izvoru¹⁷² autorica primjećuje da se, osim navedenih uredaba i propisa kojima se one mijenjaju, dopunjuju ili zamjenjuju, carinskim propisima Evropske unije smatraju svi propisi kojima se na bilo koji način uređuje carinsko postupanje u vezi robnog transporta i putničkog prevoza. U nastavku istog izvora, autorica prezentuje i objašnjava mnoge odredbe koje mogu biti vrlo instruktivne vozarima, špediterima i drugim licima koji se bave različitim poslovima iz područja spoljnotrgovinskog poslovanja. U nastavku ćemo navesti samo neke od interesantnijih odredaba, na primjer:

Odredba o pravima i obavezama lica koja učestvuju u poslovima zastupanja u carinskom postupku, o obaveznom mišljenju Carinske uprave o razvrstavanju robe u Carinsku tarifu, o zadržavanju robu za koju postoji opravdana sumnja da nema carinski status, o obavezi u vezi EORI broja za identifikovanje tvrtki i drugih lica u njihovim odnosima s carinskim službama država članica, o visini uvoznih i izvoznih davanja te mjere za robnu razmjenu, o porijeklu robe, o carinskoj tarifi, o unošenju robe u carinsko područje Unije, o iznošenju robe iz carinskog područja Unije, o postupanju sa robom prije njenog stavljanja u carinski dozvoljeno postupanje ili upotrebu, o carinskom nadzoru, o oduzimanju i prodaji robe...

Nadalje, interesantne su i odredbe: o istovjetnosti robe, o carinskim službenim mjestima, o podnošenju robe, o uklanjanju stvari i lica, o uredovnom radnom vremenu, o knjiženju i drugom evidentisanju u vezi primjene carinskih propisa, o privremenom smještaju i skraćenoj deklaraciji, o carinskoj deklaraciji, o uzimanju uzoraka robe, o izmjena podataka u carinskoj deklaraciji, o pojednostavljenju provoznog postupka, o slobodnim zonama i slobodnim skladištima, o carinskom dugu i oslobođenju, o povratu i otpustu carine, o zaštiti prava intelektualnog vlasništva, o ustupanju, prikupljanju, prodaji i besplatnoj dodjeli robe, o uništenju robe, o postupanju sa robom nepoznatog vlasnika, o postupanje sa oduzetom robom; te odredbe (ukupno 80) o prekršajima i kaznama tvrtki i odgovornih lica.

U nastavku, osim gore navedenih odredaba, autorica potanko eksplicira neke odredbe ranije navedenih pravnih akata koji su interesantni za detaljniji uvid u područja primjene carinskih propisa Unije. Više pažnje autorica je posvetila sljedećim odredbama:

- Odredba o carinskom statusu robe;
- Odredba o trgovini sa članicama Unije i sa trećim državama;
- Odredba o primjeni carinskih postupaka koji imaju privredni učinak u Uniji;
- Odredba o načinu i mjestu podnošenja zahtjeva;
- Odredba o jedinstvenom odobrenju;
- Odredba o ispunjavanju privrednih uslova;
- Odredba o roku važenja odobrenja;

¹⁷² Više vidjeti u Buljan, M.: Trgovina sa zemljama članicama Europske unije i trećim zemljama nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, Carinski vjesnik 11/13. Dostupno na <http://www.ijf.hr/upload/files/file/CV/2013/11/buljan.pdf> (17.10.2017.)

- Odredba o roku završetka postupka;
- Odredba o važenju odobrenja izdanih prije ulaska u Uniju;
- Odredba o odobrenju za postupak carinskog skladištenja i privremenog uvoza;
- Odredba o odobrenju za postupak unutrašnje i vanjske proizvodnje te prerade pod carinskim nadzorom; te
- Odredba o rokovima završetka postupka.

Kao što rekosmo, sve države članice Evropske unije čine njeno jedinstveno carinsko područje. Roba koja se uvozi u Uniju, koja se provози kroz Uniju, ili koja se izvozi iz Unije podliježe jedinstvenim propisima, carinskoj tarifi i postupcima koje čine tri osnovne grupe - uvoz, izvoz i provoz. Ovi postupci podržani su sa tri informaciona sistema, i to nacionalno prilagođenim automatizovanim uvoznim sistemom AIS, izvoznim sistemom ECS i provoznim sistemom NCTS.¹⁷³

- **AIS**¹⁷⁴ - To je sistem obrade uvoznih carinskih deklaracija temeljen na elektroničkoj razmjeni podataka sa tvrtkama (svaka članica Unije ima svoj akronim AIS-a, na primjer: HRAIS je hrvatski nacionalni sistem za obradu uvoznih carinskih deklaracija).
- **NCTS**¹⁷⁵ - To je novi kompjuterizovani provozni postupak bez papira baziran na elektroničkom podnošenju provoznih deklaracija, dizajniran tako da omogući bolje upravljanje i kontrolu provoznog postupka kroz Uniju (tzv. Zajednički provozni postupak). To je sistem pomoću kojeg se prati kretanje jedne pošiljke jednim provoznim postupkom od polazišne do odredišne ispostave na teritoriju zemalja potpisnica NCTS-konvencije.
- **ECS**¹⁷⁶ - To je sistem kontrole izvoza iz Unije namijenjen za upravljanje i nadzor izvoznog postupka, od carinskog ureda izvoza do carinskog ureda izlaza.
- **EXS**¹⁷⁷ - To je izlazna skraćena sigurnosna deklaracija koja je prethodna najava izlaza robe iz carinskog područja Unije. Podnosi se nadležnoj carinarnici izlaza te predstavlja prethodnu sigurnosnu najavu prema sigurnosno-zaštitnim odredbama Unije. EXS je sastavni dio Sigurnosnih i Lučkih postupaka e-Carinskog Otpremnika. Za robu koja se kreće u ECS-postupku izvoza i za koju se podnosi izvozna elektronska deklaracija nije potrebno podnositi posebnu izlaznu skraćenu deklaraciju zato što su svi propisani sigurnosni podaci obavezno sadržani u setu podataka izvozne carinske deklaracije.

5. ZAKLJUČAK

Za države u tranziciji koje pretenduju ili su se kandidovale za ulazak u Evropsku uniju posebno je važno znati da svaka država članica u svom zakonodavstvu reguliše područje primjene carinskih propisa Unije koji im daju ovlaštenja da nacionalnim zakonodavstvom regulišu pojedina pitanja iz područja carinskih propisa čije uređenje nije u nadležnosti Unije. U ovom radu kratko smo analizirali Carinski zakonik Evropske unije te neke nacionalne zakone članica kojima su one regulisale provedbu carinskih propisa Unije, što može biti jako korisno

¹⁷³ Više vidjeti na Softver za carinsko poslovanje Nova ICT- eCarinskiOtpremnik - Carinski. Dostupno na <http://www.nova.hr/ecarinskiotpremnik-carinski> (19.10.2017.)

¹⁷⁴ Akronim od *Automated Import System*.

¹⁷⁵ Akronim od *New Computerised Transit System*.

¹⁷⁶ Akronim od *Export Control System*.

¹⁷⁷ Akronim od *Exit Summary Declaration*.

za dobijanje više korisnih informacija državama koje pretenduju i pripremaju se za članstvo u Uniji.

Novi Carinski zakonik Evropske unije u cijelosti je obavezujući i direktno se primjenjuje u svim državama članicama, a primjenjuje se na robu koja se unosi (uvozi), pronosi (provozi), ili koja se, pak, iznosi (izvozi) iz jedinstvenog carinskog područja Unije. Država koja uđe u punopravno članstvo Unije mora bitno redefinisati ulogu carinske službe, tako da dotadašnje nacionalno postupanje na granici postaje postupanje na vanjskim granicama Unije, pa je njena nova uloga pretpostavljala obavljanje carinskih poslova na vanjskim granicama Unije i poslova unutar nacionalnog teritorija, uz preuzete obaveze koje proizilaze iz pristupanja u članstvo Evropske unije. Također, ulaskom u Uniju mijenjaju se i uslovi obavljanja trgovine između domicilnih tvrtki sa tvrtkama iz država članica Unije, dok će se trgovina sa tvrtkama iz država nečlanicama i iz trećih država provoditi sukladno evropskim i nacionalnim carinskim propisima.

CITIRANI IZVORI

- [1] Buljan, M.: Trgovina sa zemljama članicama Europske unije i trećim zemljama nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju, Carinski vjesnik 11/13.
- [2] Više vidjeti u Lux, M.: Carinski propisi Europske unije, Poslovni zbornik, Zagreb, 2005. (u više oblika i obima prezentacije, Priručnik se može pregledati na mnogim internetskih stranica).
- [3] Novi Carinski zakonik Evropske unije, Uredba Evropske unije, broj 952/2013. od 9. oktobra 2013. objavljena u Službenom listu EU L 269/1.
- [4] Softver za carinsko poslovanje Nova ICT- eCarinskiOtpremnik - Carinski.
- [5] Zakon o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik Bosne i Hercegovine, broj 58/2015.
- [6] Zakon o carinskoj službi Federacije Bosne i Hercegovine, Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine, brojevi 2/95, 13/98, 46/00.
- [7] Zakon o carinskoj službi Republike Hrvatske, Narodne novine, brojevi 83/2009, 49/2011, 34/2012 i 16/2013. Ili, Zakon o carinskoj službi Republike Hrvatske - pročišćeni tekst, Narodne novine, brojevi 30/2014 i 115/2016.
- [8] Zakon o carinskoj službi Republike Srpske, Službeni glasnik Republike Srpske, brojevi 15/00 i 29/00).
- [9] Zakon o provedbi carinskih propisa Evropske unije u Republici Hrvatskoj, Narodne novine, brojevi 54/2013 i 40/2016.
- [10] Zlopaša, B.: Novi Carinski zakonik Unije, Informatora, broj 6363, od 27. travnja 2015.

INTERNET

- [1] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2009_07_83_2021.html
- [2] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_05_54_1077.html
- [3] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_06_68_1346.html
- [4] http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_04_40_1045.html
- [5] <http://www.ijf.hr/upload/files/file/CV/2013/11/buljan.pdf>
- [6] <http://www.nova.hr/ecarinskiotpremnik-carinski>
- [7] http://www.podaci.net/_gBiH/propis/Zakon_o_carinskoj/Z-csluzb03v0007-0029.htm

- [8] <https://www.advokat-prnjavorac.com/zakoni/Zakon-o-carinskoj-politici-u-Bosni-i-Hercegovini.pdf>
- [9] <https://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/zakoni/2000/zakoni/42%20b.htm>
- [10] <https://www.zakon.hr/z/251/Zakon-o-carinskoj-sluzbi>
- [11] <https://www.zakon.hr/z/862/Carinski-zakonik-Evropske-unije>
- [12] <https://www.zakon.hr/z/Zakon-o-proverdbi-carinskog-zakonodavstva-Evropske-unije>

